

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 73/18
V Luxemburgu 31. mája 2018

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-68/17
IR/JQ

Podľa generálneho advokáta Watheleta zákaz diskriminácie na základe náboženstva bráni tomu, aby bol katolícky primár v katolíckej nemocnici prepustený z dôvodu, že sa rozviedol a uzavrel ďalšie manželstvo

Požiadavka, aby katolícky primár dodržiaval sviatosť a nerozlučiteľnosť manželského zväzku podľa koncepcie katolíckej cirkvi nie je skutočnou požiadavkou povolania a už vôbec nie je jeho základnou a odôvodnenou požiadavkou

Od roku 2000 do roku 2009 bol JQ, ktorý je katolíckeho vyznania, primárom oddelenia vnútorného lekárstva katolíckej nemocnice sídliacej v Düsseldorfe v Nemecku. Túto nemocnicu spravuje IR, nemecká spoločnosť s ručením obmedzeným, podliehajúca dozoru katolíckeho arcibiskupa z Kolína nad Rýnom. Keď sa IR dozvedela, že JQ sa po rozvode so svojou prvou manželkou podľa nemeckého občianskeho práva opätovne civilne zosobášil bez toho, aby podľa katolíckeho rítu bolo jeho prvé manželstvo anulované, ukončila s ním pracovný pomer.

Podľa názoru spoločnosti IR uzatvorením manželstva, ktoré je z hľadiska kánonického práva neplatné, JQ vážne porušil svoje povinnosti vyplývajúce z jeho pracovného pomeru. Kánonické právo totiž stanovuje, že manželstvo katolíka viazaného zväzkom z predchádzajúceho manželstva je neplatné. Navyše podľa pravidiel vypracovaných katolíckou cirkvou v Nemecku osobný život cirkevných vedúcich pracovníkov, akými sú vedúci lekári, musí byť v súlade so zásadami katolíckej doktríny, pokiaľ ide o vierouku a etiku. Uzavretie manželstva, ktoré je podľa vierouky a právneho poriadku katolíckej cirkvi neplatné, sa teda považuje za závažné porušenie povinností lojality, čo v prejednávanej príhode odôvodňuje prepustenie JQ.

JQ sa domnieva, že jeho prepustenie porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania, keďže podľa predmetných cirkevných predpisov by rozvod a nové uzavretie manželstva vedúceho lekára patriaceho k evanjelickej cirkvi alebo nepatriaceho k žiadnej cirkvi nemalo žiadne dôsledky na jeho pracovnoprávny vzťah so spoločnosťou IR.

Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd, Nemecko), prejednávajúci predmetnú vec, sa pýta, či nemecká koncepcia práva cirkvi na sebaurčenie, ktoré katolíckej cirkvi umožňuje vyžadovať od svojich zamestnancov rôznu úroveň lojality v závislosti od ich vyznania, pričom vykonávajú podobné funkcie, je v súlade s právom Únie a najmä so zákazom akejkoľvek diskriminácie na základe náboženstva zakotvenej predovšetkým v smernici o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní¹. V tomto kontexte žiada Súdny dvor o výklad smernice.

Vo svojich návrhoch z dnešného dňa generálny advokát Melchior Wathelet poukazuje najprv na to, že prepustenie JQ by bolo zjavne protiprávne ako priama diskriminácia na základe náboženstva, keby sa na cirkvi a organizácie, ktorých duch je založený na náboženstve, nevzťahoval **zvýhodnený právny režim tak podľa nemeckého ústavného práva, ako aj podľa smernice.**

V tejto súvislosti musí Bundesarbeitsgericht v prvom rade overiť, či je IR skutočne súkromnou organizáciou, ktorej duch je založený na náboženstve. Samotná skutočnosť, že IR podlieha dozoru katolíckeho arcibiskupa v Kolíne nad Rýnom a že jej predmet činnosti pozostáva z vykonávania

¹ Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000 ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

úloh Caritas, v tejto súvislosti nepostačuje. Naopak vnútroštátny súd musí overiť, či sa na postup nemocníc spravovaných spoločnosťou IR vzťahuje doktrína katolíckej cirkvi v súvislosti s poskytovaním zdravotníckych služieb spôsobom, ktorý ich výrazným spôsobom odlišuje od verejných nemocníc. Ak sa preukáže najmä, že v súlade s katechizmom katolíckej cirkvi nemocnice spravované spoločnosťou IR nevykonávajú interrupciu alebo nepodávajú antikoncepčnú tabletu, nazvanú „deň po styku“, na rozdiel od verejných nemocníc, IR bude možné kvalifikovať za súkromnú organizáciu, ktorej duch je založený na náboženstve.

Ďalej generálny advokát pripomína, že podľa smernice rozdiel v zaobchádzaní, ktorý je založený na náboženstve alebo viere osoby, nie je diskrimináciou, keď podľa povahy týchto činností alebo v kontexte, v ktorom sa vykonávajú, tvorí náboženstvo alebo viera osoby základnú oprávnenú a odôvodnenú požiadavku povolania s ohľadom na duch organizácie.

Podľa generálneho advokáta treba s ohľadom na predmetný dôvod prepustenia preskúmať, či z objektívneho hľadiska pracovnej činnosti cirkevného zamestnávateľa – v danom prípade poskytovania zdravotníckych služieb – sú situácie, v ktorých sa nachádzajú na jednej strane katolícki zamestnanci a na druhej strane zamestnanci, ktorí sú členmi inej cirkvi alebo nie sú členmi žiadnej cirkvi, porovnateľné.

Generálny advokát zdôrazňuje, že **v prejednávanej veci nie je dotknutou požiadavkou príslušnosť ku konkrétnej cirkvi², ale príslušnosť ku konkrétnemu presvedčeniu katolíckej cirkvi**, a síce koncepcii manželstva definovanej doktrínou a kánonickým právom katolíckej cirkvi, čo **zahŕňa dodržiavanie** náboženskej formy slávania manželstva a **sviatosť a nerozlučiteľnosť manželských zväzkov**.

Podľa generálneho advokáta je zjavné, že podobné presvedčenie nepredstavuje v prejednávanej veci požiadavku povolania a už vôbec nie základnú a odôvodnenú požiadavku povolania.

V prvom rade táto požiadavka **nijako nesúvisí** s pracovnou činnosťou spoločnosti IR a JQ, teda s **poskytovaním zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti o chorých**. Svedčí o tom to, že príslušnosť ku katolíckej cirkvi nie je podmienkou prijatia na miesto primára oddelenia vnútorného lekárstva a že IR prijíma nekatolíkov na miesta vyžadujúce zodpovednosť za poskytovanie zdravotníckej starostlivosti a zveruje im vedúce funkcie. Okrem toho tým, že sa predmetná požiadavka týka osobného a rodinného života JQ, je zbavená akejkolvek novej súvislosti s administratívnymi úlohami, ktoré mu prislúchajú ako primárovi dotknutého oddelenia. **Nejde teda o skutočnú požiadavku povolania.**

Navyše dodržiavanie koncepcie manželstva podľa doktríny a kánonického práva katolíckej cirkvi **nie je základnou** požiadavkou povolania, keďže táto požiadavka sa nezdá byť nevyhnutnou vzhľadom na význam pracovnej činnosti spoločnosti IR, čím je poskytovanie zdravotníckych služieb, pre šírenie ducha spoločnosti IR alebo pre výkon jej práva na autonómiu. V tomto smere treba uviesť, že pacienti alebo kolegovia vopred neočakávajú, že primár oddelenia vnútorného lekárstva je katolík, a už vôbec ich nezaujímajú, či uzavrel manželstvo, ktoré je neplatné podľa doktríny a kánonického práva katolíckej cirkvi. Naopak to, čo je pre nich podstatné, sú jeho lekárska kvalifikácia a spôsobilosť, ako aj jeho riadiace schopnosti.

Z rovnakých dôvodov **nemôže byť** predmetná požiadavka **v žiadnom prípade odôvodnená**. Rozvod JQ a jeho opätovný sobáš uzavretý pred úradom nepredstavuje žiadne riziko, pravdepodobné alebo podstatné, pre ohrozenie ducha spoločnosti IR alebo jej práva na autonómiu. V každom prípade treba uviesť, že IR sa vôbec nezaoberala možnosťou odvolať JQ z jeho funkcie primára oddelenia vnútorného lekárstva, ale priamo ho prepustila, pričom ako lekár nevykonávajúci riadiace funkcie by nebol viazaný predmetnou požiadavkou.

² Ako to bolo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Súdneho dvora zo 17. apríla 2018, Egenberger ([C- 414/16](#), pozri TK [č. 46/18](#)).

V prípade, že by Bundesarbeitsgericht nemohol vykladať nemecké právo v súlade so smernicou, generálny advokát ešte uvádza, že **zásada zákazu diskriminácie na základe náboženstva** alebo viery vzhľadom na historický kontext, v akom bola založená Únia, **predstavuje základnú ústavnú hodnotu právneho poriadku Únie**³, ktorú Súdny dvor uznal za **všeobecnú zásadu práva Únie**.

Podľa generálneho advokáta táto zásada priznáva jednotlivcom subjektívne právo, ktoré možno uplatniť v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektmi.

V dôsledku toho v prípade, že by Bundesarbeitsgericht nemohol vykladať uplatniteľné vnútroštátne právo v súlade so smernicou, je tento súd povinný zabezpečiť v rámci svojich právomocí súdnu ochranu vyplývajúcu pre jednotlivcov zo všeobecnej zásady zákazu diskriminácie na základe náboženstva a **zabezpečiť plný účinok** smernice, **pričom v prípade potreby upustí od uplatnenia akéhokoľvek odporujúceho vnútroštátneho ustanovenia.**

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradiť. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

³ Článok 21 Charty základných práv Európskej únie v súčasnosti výslovne zakazuje akúkoľvek diskrimináciu z dôvodu náboženstva alebo viery. Prejednávaný prípad však nastal pred nadobudnutím účinnosti Charty a preto sa naň Charta neuplatní. (poznámka 28 a bod 83)